

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Terje Pajusalu
terje@alandeko.com

Teie 07.06.2024 nr

Meie 23.07.2024 nr 2.2-9/24/1581-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles kirjutate:
kui soovime tööandja vara kaitseks kaupluse müügisaaalis kasutusele võtta valvekaamerad, siis kas oskaksite soovitada, kuidas oleks korrektne teavitada töötajaid jälgimisseadustiku kasutusele võtmisest- lisaksime sellekohase viite juba töölepingutesse.

Selgitame, et kaamerate kasutamiseks peab olema selge õiguslik alus ning see peab olema teada nii töötajatele kui kaupluse külastajatele enne kaamera vaatevälja sisenemist.

Kuna Te pole selgitanud, mida tähendab nn viide töölepingus, siis eeldame, et soovite sellega võtta töötajalt nõusolekut kaameratega salvestamiseks tema töökohal. Siinkohal aga peame vajalikuks selgitada, et nõusolek ühe võimaliku õigusliku alusena saab isikuandmete töötlemise aluseks olla vaid neil juhtudel, kus isikuandmete töötlemine (sh kogumine) ei ole vältimatu ning inimesel on tõepoolest võimalik otsustada, kas ta soovib anda nõusolekut või mitte. Nõusoleku mitte andmisega ei tohi kaasneda seejuures negatiivseid tagajärgi. Ehk siis eeldatavasti ei saa antud hetkel nõusolek selliste andmete töötlemise õiguslikuks aluseks olla.

Järgnevalt selgitame kaamerate kasutamise reegleid, mida andmetöötlejatel tuleb järgida.

Nimelt, igasugune isikuandmetega tehtav toiming, sealhulgas ka isiku kaameratega jälgimine ja pildi salvestamine, on isikuandmete töötlemine. Isikuandmeteks loetakse igasugust teavet tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta (isikuandmete kaitse üldmääruse¹ (IKÜM) artikkel 4 punkt 1). Andmetöötlejal on seejuures kohustus järgida IKÜM artiklis 5 sätestatud põhimõtteid, sh lõiget 1 punkti a, mille kohaselt peab andmetöötlus olema seaduslik, õiglane ja isikule läbipaistev.

Toome välja, et reeglina tohib isikuandmeid kaamerate kasutamisega töödelda seadusest tulenevatel alustel (näiteks õigustatud huvi alusel või kui kaamerate kasutamise kohustus tuleb eriseadusest, vt IKÜM artikkel 6 punktid c ja f).

Õigustatud huvi alus võimaldab konkreetsete tingimuste täitmisel kasutada kaameraid nii turvakaalutlustel kui ka sisekorraeeskirjade jälgimiseks/kontrollimiseks (kindlasti peavad olema täidetud seadusest tulenevad tingimused, vastasel juhul on isikuandmete töötlemine õigusvastane). Õigustatud huvi isikuandmete töötlemise alusena saab kasutada üksnes siis, kui andmetöötleja on teostanud viidatud isikute (töötajad ning teised vaatevälja jäävad isikud) kaalumise ning jõudnud järelduseni, et kaamerate kasutamine ei riiva ülemääraselt puudutatud isikute huvisid. Ehk huvide

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=ET>

kaalumiseks peaks selgelt tulenema, milleks on üldse vajalik jälgimist. Inspeksiooni õigustatud huvi juhend on olemas [võrgulehel](#).

Lisaks on andmetöötlus õiglane vaid juhul, kui arvestatakse andmesubjektide (töötajate ning muude isikute) andmete töötlemisel viimaste õiguspäraste ootustega privaatsuse kaitse osas. Üldreegel on, et jälgimisseadmetiku kasutamine ei tohi ülemääraselt kahjustada selle vaatevälja jäävate isikute õigustatud huve.

Veel selgitame, et isikuandmeid peab koguma ja töötleva ainult selgelt kindlaksmääratud ja õiguspärastel eesmärkidel. See tähendab, et kaamerate kasutamiseks peab olema paika pandud konkreetne põhjus (kas turvakaalutlused, sisekorraeeskirjade jälgimine/kontrollimine või muuks). Kaameraid saab ja peab kasutama vastavalt vajadusele – need peaksid oleme suunatud konkreetsetele määratletud probleemide lahendamisele. Isikuandmeid tohib koguda ja töödelda ainult selgelt kindlaksmääratud ja õiguspärastel eesmärkidel ning neid ei tohi hiljem töödelda viisil, mis on püstitatud eesmärkidega vastuolus. Seega, kui kaamera on paigaldatud vara kaitseks, siis ei saa kaamerasalvestust kasutada teistel eesmärkidel, näiteks töötajate töö jälgimiseks.

Toome lisaks välja, et kaamerate kasutamise üks tähtsamatest nõuetest on isikute selge teavitamine nii õiguslikust alusest kui ka täpsematest eesmärkidest, sh võimaldamine tutvuda kõigi asjakohaste dokumentidega. See tähendab, et koostatud peavad olema andmekaitsetingimused. Andmekaitsetingimused on seotud läbipaistvuse põhimõttega, mis eeldab seda, et isikuandmete töötlemisega seotud teave ja sõnumid on lihtsalt kättesaadavad (näiteks asutuse veebilehel), arusaadavad ning selgelt ja lihtsalt sõnastatud. Siit tuleneb kohustus inimesi jälgimisest teavitada. Täpsemalt reguleerivad seda IKÜM artiklid 12 – 14². Rõhutame, et isikud peavad saama aru eelnimetatud punktide sisust.

Videovalve puhul tuleks kõige olulisem teave esitada teavitussildil: töötlemise eesmärk, õiguslik alus, vastutava töötaja nimi ja kontaktandmed ning info, kus saab tutvuda andmekaitsetingimustega³. Andmekaitse Inspeksioon on loonud kaamera kasutamisest teavitamise [sildi genereerija](#), mis aitab luua nõuetekohase sildi. Kaamerate teavitussildid peavad sisaldama 4 kohustuslikku andmevälja. Üks neist peab olema viide pikemalt loetavatele tingimustele, mis võivad olla osa üldistest andmekaitsetingimustest. Teavitussildid peavad olema nähtaval kohal.

Sealjuures peab andmetöötleja (tööandja) tagama, et ta suudab tuvastada, kes on salvestisi vaadanud (logid, vaatamiste kohta peetav dokument/raamat), et tuvastada, et ei oleks toimunud alusetuid vaatamisi. Kui kasutatakse turvafirmat, siis peab olema välja toodud täpselt, kes on volitatud töötleja ning muud asjaolud.

Valvekaamerate kasutamist on inspeksioon selgitanud ka [kaamerate kasutamise juhendi](#) 6. peatükis⁴. Veel saab lugeda videovalve kohta <https://www.aki.ee/et/teavitus-juhised/videovalve-korraldajale>.

Kokkuvõtteks: peab ettevõttel olema dokumenteeritud a) õigustatud huvi hindamine, b) kaamerate kasutamise tingimusi ja kindlaid eesmärke tutvustavad andmekaitsetingimused, ning c) paigaldatud korrektsed teavitussildid.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>

³ https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumendid/kaamerate_juhend_10.11.2021.pdf, lk 31-32

⁴ https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumendid/kaamerate_juhend_10.11.2021.pdf

Samuti selgitame lisaks, et andmete töötlemisel, sh salvestamisel kaasnevad ka mitmed kohustused. Nimelt on andmesubjektidel õigus saada vastutavalt töötlejalt kinnitust selle kohta, kas teda käsitlevaid isikuandmeid töödeldakse⁵ (see tähendab, et kas tema kohta lindistus on olemas), ning sellisel juhul tutvuda isikuandmetega ning vastutav töötleja esitab töödeldavate isikuandmete koopia⁶. Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) kohaselt on inimesel õigus enda kohta käivaid andmeid saada tingimusteta. Isikuandmetega tutvumise õigusest on rohkem selgitusi jagatud ka [siin](#).

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist-konsultant
peadirektori volitusel

⁵ IKÜM art 15 lõige 1

⁶ IKÜM art 15 lõige 3